

HIIHTÄJÄN VIRSIÄ

KIRJOITTANUT

EINO LEINO

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

EINO LEINO
HIIHTÄJÄN VIRSIÄ

HELSINGISSÄ,
Päivälehdten kirjapainossa, 1900.

EINO LEINO

HIIHTÄJÄN VIRSIÄ

HELSINGISSÄ,
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA.

SISÄLLYS

METSÄN KOSIJA:

Yksin hiihtäjä	1
Tellervo	5
Itku pitkästä ilosta	8
Kuoleman kannel	12
Metsolassa	17
Tähdet	21

TILAPÄISIÄ:

Vapaa sana	29
Hymni	31
Nuorten kiitos Ida Aalbergille	32
Runoilija	34
Pellervon laulu	40

HÄMY-HYRÄILYJÄ:

Tuijotin tulehen kauvan	44
Metsähän oli mun mieli	46
Et sinä ivannut impi	48
Oi uni jumalten lahja	50

KUVIA JA KANGASTUKSIA:

Se Herra jota ma palvelen	55
Orvon laulu	62
Iltatunnelma	65
Oi, varjele Herra mun järkeäin	67
Hyvä on hiihtäjän hiihdellä	70
Kuoleman renkinä	72
Rauhattoman rukous	74
Mua pelottaa	77
Ja vuodet ne käy yhä vaikeammiks	78
Sydämeni talvi	80
Laulu onnesta	83
Ziska	84
Inka-muori	85
Hautalaulu	87
Mirjamin laulu	88

SONETTEJA:

Yö	92
Olin nuori	94
Huokaus	96
Illalla	98
Sua lemmin	100
En jaksaa hymyillä	102
Kalliolla	104

METSÄN KOSIJA

I

Yksin hiihtäjä

Minä hiihtelen hankia hiljakseen,
jo aurinko maillehen vaipuu,
minun mieleni käy niin murheisaks,
minun rintani täyttää kaipuu.
Latu vitkaan vie.
Vai vääräkö lie?
Niin pitkä on yksin hiihtäjän tie.

Ja kuusien varjot ne tummentuu.
Minä annan aatteen luistaa.
Ja jos minä korpehen kaadun näin,
mua tokkohan kukaan muistaa?
Kylä kaukana on.
Nyt lepohon
ei aikaa vielä, ei aattelohon.

Olen hiihtänyt metsää, järveä
ja rimpeä rannatonta,
olen laskenut rinteitä laaksojen
ja kohonnut vuorta monta
ja vuorien taa
mun jäi kotomaa,
mut voimani, voimani raukeaa.

Olen vierinyt maita ma vieraita
ja ottanut merkkejä puista,
olen pyrkinyt, tahtonut, taistellut
ja levänneeni en muista.
Mut määräni pää
yhä loitoksi jää.
Mun on niin kylmä, mua väsyttää.

Ne nousevat lapsuusmuistot nuo,
ne aukee maailmat armaat,
näen silmät mä äitini lempeän taas
ja taattoni hapsen harmaat.
Se vast' oli mies!
Se taruja ties,
kun joutui ilta ja leimusi lies.

Minä hiihtelen hankia hiljakseen.
Tuul' hiljaa heittävi lunta.
Koti mullako ollut ja siskot ois
vai oisko se ollut unta?
Miten korvessa näin
nyt yksinäin
minä hiihtäisin? Missä on ystäväin?

Ei, enhän mä korpea hiihdäkään,
minä hiihdänhän siskojen kanssa,
koti tuolla se vilkkuvi kultainen,
tuli taasen on takassansa,
emo huolella käy,
eikö lapsia näy,
kun ilta jo hangilla hämärtäy.

Elä murehdi turhia, äitini mun,
me tullaan, tullaanhan kyllä,
me tulemme poskin niin lämpimin,
meill' onhan villaista yllä,
ja jos kylmäksi jää
sormi yks tai tää,
sun suukkosi kyllä sen lämmittää.

Me hiihdämme alta ikkunan,
me katsomme salaa sisään:
Isä pitkää piippua polttelee,
emo takkahan halkoja lisää.
Hei, hip hip huraa!
kaikk' kerrassaan!
Ovi auki ja äidin helmahan vaan.

Ja kuusien varjot ne tummentuu.
Tuul' hiljaa heittävi lunta.
Joko kotihin korpien hiihtäjä sai
vai ollutko lie vain unta?
Uni tuskat vie.
Päivä loppunut lie
ja loppunut yksin hiihtäjän tie.

II

Tellervo

Ken siellä? Ken metsässä huhuilee?
Kuka viitakon oksilla vilkkaa?
Ken heittävi huntua valkeaa
ja puuhun piirtävi pilkkaa?
Se Tellervo on,
tytär hongikon,
opas metsien vieno ja vallaton.

Hän saapuvi, hämärän impeni mun,
luo sen, joka vaipui varhain,
hän tarttuvi kätehen tarmottoman,
hänet ohjaten ohitse harhain.
Hän hymyilee
ja hän lymyilee
ja hän kuusikon lehviltä kuiskailee:

„Mitä mietit sa poikanen poloinen,
kun korpehen yöpyä aiot?
Ei vastahan Pohjolan pakkasta
teho laulajan tieot, ei taiot.
Mut tulkosi näin
minun jäljissän,
niin menemme Metsolan linnoja päin.

Kas, Mielikki, metsien muori, on
minun äitini kultainen, kallis.
Ei koskaan hän laulajan uupunehen
näin hangelle uinua sallis.
Näet lempeä on
emo hongikon
ja lempeä honkien tytärkin on.

Ja vaikka sa et mua tunnekaan,
sun tunsin jo kauvan, kauvan.
Kun hiljaa sa hyrisit hiihtäissäs,
minä seurasin sompoa sauvan.
Ja hiljaa vain
vaikka laulelit ain,
minä kuulin ja riemusin rinnassain.

Sua eivät ihmiset kuullehet,
mut metsä, metsä sun kuuli.
Minä laulua lemmin ja laulajaa
ja mulla on lämmin huuli.
Se suukkosen saa,
joka saavuttaa.
Tulet Metsolan tuolla jo pilkoittaa.“

Ja Tellervo huntua huiskuttaa
ja laulaja kutsun kuulee.
Hän sauvahan tarttuu ja tavoittaa,
tytön kiini jo saaneensa luulee:
Suo suudelmäs!
Mut kaukana, kas,
taas tyttö on petturi, peijakas.

Hän huntua heittää ja häilähtää,
hän vierii ja väijyy ja väikkyi,
hän milloin vierellä virnakoi,
taas milloin loitolla läikkyi.
Näet veitikka on
tytär hongikon
ja tanssi on luontoa Tellervon.

III

Itku pitkästä ilosta

„Oi, Tellervo viekas ja vienoinen,
mihin poikasen polosen veitkään,
miks piirtelit syömeeni pilkkojas
ja sen hurmaten hulluksi teitkään!
Sua vihaa en,
sua soimaa en,
mut tee minut järkihin jällehen.

Oi, Tellervo huima ja huoleton,
en ole ma leikkihin luotu,
ei minulle kaunojen karkeloon
Lipon liukkahan suksia suotu,
minut luotihin vaan
pojaks erämaan
ja Hiisien hirviä ajelemaan.

En luotu ma vaan huvihiihtäjäksi,
en käymähän saloa samaa,
minut luotihin uria uurtamaan
ja oksia osoittamaan.
En viipyä saa
pois vuorien taa
käy tieni, miss' yhtyvi taivas ja maa.

Ma olen sua pettänyt, onneton;
ja pettänyt kauvan liika:
minä olen vain ihminen syntinen,
sinä metsien sinipiika.
Mua lemmi et.
Siis kahlehet
nämä katkaise kaunihit, utuiset!

Kas, sun on jalkasi keveä
ja sulla on mieli nuori,
mut mulla on murhe sydämessään
ja harteilla harmaja vuori.
Sinä semmoinen,
minä tämmöinen —
mitä leikistä meidän molempien!

Sa näethän, ett' olen orjasi —
mitä vaadit sa enempi multa?
Ei mull' ole kultia, hopeita.
Oli ylpeys köyhän kulta.
Sen saithan sa jo.
Oi, Tellervo,
et kovempi liene kuin kohtalo!

Minut kohtalo korpehen tuomitsi
ja synkkä on sydämen yöni,
mut latuja uusia laulella
kylän kansalle kaunis on työni.
Ja hankihin
jos vaivunkin,
niin kuolen ma miehenä kuitenkin.

Näet meihin pannut on muutamiin
Isä-Jumala semmoisen vaivan,
me ett'emme tyydy tomuhun,
vaan tahdomme ilmaa taivaan,
ja lennämme vaan
ja laulamme vaan —
ja laulajoiks meitä sanotaan.

Ei leimua meille ne liedet maan,
ei vilku ne ikkunan valot,
meille tuikkivat taivahan tähdet vaan
ja pilkkuvat pilvien talot,
ja kuun polut vain
yli kunnahain —
oi, kauniit on kartanot laulajain!

Olen kyllin jo lyönyt mä leikkiä.
Niin pitkä on taival mulla.
Mun täytyvi kärsiä, taistella.
Oi, suothan mun kotihin tulla!
Siis hyvästi jää!
Yö yllättää.
Taas yksin-hiihtäjä hiihtämään!“

Näin lauleli hiihtäjä hiljakseen,
käden hyvästiksi hän tarjos.
Mut Tellervo itkuhun purskahti
ja hän kädellä silmänsä varjos.
Yö hiljainen.
Humu honkien.
Ja laulaja lauleli jällehen.

IV

Kuoleman kannel

„Mut jos mua tyttö sä rakastat,
niin vie minut Metsolaasi!
Me heitämme maailman herjan tään
ja etsimme elomaasi,
ja minä olen sun
ja sinä olet mun
ja me elämme onnea unhotetun.

Me tahdomme kaiken sen unhottaa,
mikä maailmassa on väärää,
mikä sydämet sykkivät eroittaa
ja ihmisten onnen määrää,
mik' on likaista,
mik' on lokaista
sekä orjantappura-okaista.

Me tahdomme kaiken sen unhottaa
ja meitä ei kukaan muista.

Sun taattosi Tapion linnan luo
majan teemme me pienistä puista,
ja vuotehen
mesinukkaisen,
sen päälle peittehen kukkaisen.

Ja viikot ne vierivät hiljalleen
ja päivä seuraa toistaan.
Mut kauvaksi kuusien lomitse
tuli illoin tuvasta loistaa.
Ja kulkija, ken
luo majan sen
yöss' eksyvi, löytävi lämpöisen.

Hän löytävi lieden lämpöisen
ja huuruvan hutun, mi maistaa.
Mut kun hän on käynyt nukkumaan
ja kuutamo sisähän paistaa,
niin herää hän
sävelhyminään —
hän kuulee ja koettavi sydäntään.

Hän kuulevi laulun kummallisen
kuin kuoleman kannel soisi
eikä se häntä säikytä,
vaan on kuin tuttua oisi,
se soittavi vaan,
mitä kodistaan
hän sai sekä unohti matkallaan.

Se soittavi rauhaa maailmaan
ja se silmihin utua seuloo
se yhtehen yön ja päivän soi
ja hämärän huntua neuloo,
yli linnojen,
yli töllien,
ja ylitse kruunujen kultaisten.

Ja silloin prinssit ja prinsessat
ne silmänsä kiinni painaa
ja ajatus lentävi aurinkoon,
joka valonsa kaikille lainaa,
niin hyville
kuin pahoille,
niin köyhille kuin myös rikkaille.

Ja on kuin lamput ne linnoissa
niin heikosti liekuttaisi,
ja alla sammalekatonkin
sydän särkynyt hoivan saisi
ja on kuin ois
surut riemut poiss'
ja elämä kaukana karkelois.

Ja ihmiset tuumivat itsekseen:
Mikä on tuo laulu kumma?
Miks kullon kiilto kalpenee
ja hopean hohto on tumma?
Miks herkut nää
kaikki pöydälle jää?
Mit' tää on? Miks meitä väsyttää?

Ja äidit ne laulavat lapsilleen:
Hussa, hussa, lulla,
oi, nuku mun nuppuni kultainen,
ei eess' ole elämä sulla,
vaan Tuonen maat,
hyvät, autuaat;
siellä silmät auki sa uinua saat.

Ja mies, joka tahtoi mullistaa
maan kaiken juuriltansa,
hän äkkiä seisoo ja hämmästyä:
On poissa valtio, kansa,
poissa toimi ja työ,
ei kenkään myö,
ei kenkään osta. On maailman yö.“

Näin laulaja lauleli hiljaiseen,
käden tervehdykseen tarjos.
Mut Tellervo selin hän seisoi vaan
ja hän kädellä silmänsä varjos.
Yö hiljainen.
Humu honkien.
Ja sitten muuta ma muista en.

V

Metsolassa

Mut oli kuin hiihtäjän syömehen
ois syttynyt oudot mielet
ja oli kuin ilmassa kaartuneet
ois korkeat pihtipielet
ja ikkunat
isot, valoisat —
kah, Metsolan linnat jo kangastavat!

Kas, tuossahan Tapio harmaapää
jo seisovi portahilla:
„Ohoh, mun poikani poloinen,
olit jäädä jo suuhun illan.
Käy tupahan,
niin katsotaan,
mitä talossa on sekä tarjotaan!“

Ja Mielikki, metsien muori, vie
minut päähän honkaisen pöydän:
„Syö poikani, pistä piirakkaa,
mut uota kun oltta löydän.“
Kera isännän näin
me istumme päin
ja rauha on suloinen sydämessäin.

Hän haastavi metsien haluista
ja hirvien hiihtäjistä.
Minä kerron suurista kylistä
ja pienistä ihmisistä.
Kuink' ollakaan,
niin huomataan,
että kumpikin yhtä tarkoittaa.

Ja Tapio tarttuvi kätehein:
„Kun ollaan me veljet ja kuomat,
niin miks emme yhtenä asua vois
kuin yhden Luojan luomat.
Talo riittää kai,
tytär metsän nai,
niin sulla on elo kuin sunnuntai.

On kyllin kystä mun aitassain,
on peuroja, kontioita,
ja metsän tyttäret kirnuaa
kesät meille keltaista voita.
Me syödään vaan,
me juodaan vaan
ja juotua sitten me nukutaan.“

Näin haasteli Tapio harmaapää
ja sitte me kättä lyötiin
ja kun oli lyöty tarpeeksi,
niin tarpeheksi myös syötiin.
Ja syödessä niin,
me päätettiin,
mikä tyttö se talosta naitaisiin.

Kas, siinähan Tellervo vienosuu
jo tuopilla oltta kantaa:
„Oi, juo'os mun veioni väsynyt,
olut Metsolan onnea antaa.“
Minä oltta join,
hän katseen loi, —
ja niin hän oli minun morsioin.

Ja niinpä jäin minä metsähän
ja mull' oli metsän mieli.
Mitä kaikkea siellä mä nähdä sain,
sitä kertoa ei voi kieli.
Minä kerron vaan,
miten Metsolaan,
minä tulin ja kuinka taas maailmaan.

VI

Tähdet

En tiedä, kauvanko elellyt lien,
minä Metsolan mesimailla.
Mut syntyi hiuka mun sydämessäin
kuin oisin ma jotakin vailla.
Meni päivä, kaks,
yhä kummemmaks
kävi pääni ja mieleni tummemmaks.

Minä astuin Tapion etehen
ja lausuin: „Tee mulle sukset!
Mun mieleni palaa kotihin,
ovat ahtahat linnasi ukset.
Mut tyttöni vien
minä päähän tien,
vaikka tielle sille ma vaipuva lien!“

Teki Tapio sukset ja varoitti:
„Toki poikani matkalla muista,
kun ilta alkavi hämärtää,
maja laittele laakson puista
niin tiivis ain,
ett' taivahain
ei tähtöset lävitse tuikkine vain!“

Se Tapio peijakas puijasi!
Tuon huomasin sitten vasta.
Mut kanssa kaunihin Tellervon
me läksimme Metsolasta.
Yöks tehtihin
maja tiivis niin
ja majassa makeesti nukuttiin.

Ja nukuttu ois kai vieläkin,
jos ei olis erhe tullut:
Tein kerran ma majani kiireessä,
joka ei niin tiivis ollut.
Kun heräsin,
ma säikähdin, —
yö yll' oli tähdin tuhansin.

Ei kenkään voi sitä aavistaa,
mitä tähdet ne pienet haastaa,
kun niitä ääneti katselee
mies yksin mieltävä maasta.
Mua itketti,
mua hävetti —
ja sitten mua myös suututti.

Ne kertoivat tarua muinaista,
miten isänmaall' oli hätä,
miten vieraan miekalla lyötiin
ja ristillä maata tätä.
Mut kansa nous
kuin teräsrous
ja sotapurret maassa sous.

Mut tähtien silmät ne hämärtyy.
Jo katkesi kansan jousi,
ja vesillä Suomeni sorjan tään
vain sorron haahdet sousi.
Käsi vierahan
oli ohjissa maan.
Savut hiljaiset korvesta kohosi vaan.

Taas tähdet ne tuikkivat kiivaammin.
Jo korven kansa nousi
ja kautta Suomeni sorjan tään
taas Suomen purret sousi.
Maat, kunnahat
jo kukkivat.
Helavalkeat vuorilla leimuavat.

Ken tohtii ne valkeat sammuttaa?
Ken ryöstää soihtusi sulta?
Ken kurja uhata uskaltaa
tään kansan pyhää tulta?
Miks itkette
oi, tähdet te,
mitä mietitte, miksi te pelkäätte?

Ulos juoksin. Yö oli haihtunut
puut punasi aamurusko.
Pois sammui soihdut tähtien,
mut mull' oli uusi usko.
Ja kun katsahdin,
niin huomasin,
että kodin jo nurkilla olinkin.

Minä huusin ja hurjana riemastuin.
Mut kun minä katsoin taaksi,
oli poissa mun metsäni morsian
ja maja oli mennyt maaksi.
Kaikk' untako?
Sen tiesin jo.
Toki kiitos kaikesta, Tellervo!

TILAPÄISIÄ

Vapaa sana

Sen näön ijät kaikki muistan ma:
Ylhäällä ikkunassa vanha herra,
yö musta, katu täynnä kansoa.

Pää päässä kiini siinä seisottiin
ja tuijotettiin tummaan varjovyöhön,
ei toistaan tunnettu, mut tunnettiin,
yks veri kuinka virtas sydämiin,
kun sanat kaunihit ne kaikui yöhön:

„Voi valjon voima. Se voipi sortaa
maat, kansat, kaupungit, kylät, puut,
voi naiset raiskata, miehet murtaa
ja tuskan huudoilta tuketa suut,
mut viel' ei syntynyt sitä miestä
ja synny ei alla taivahan,
ken ihmisaatteen voi vangiks piestä,
sen mailman valloista suurimman.“

Kävi humaus kansassa kuin suuri tuuli,
yön kauhu väistyi, orjan kahleet katkes
ja toivo tuikahti kuin tulen patsas,
mi kansat johdattaapi halki korven.

Hänt' oli kohdannunna ruoskan isku,
hänt' itseänsä painoi orjan ies.

Siks näön ijät kaiket muistan ma:
Ylhäällä balkongilla vanha mies,
yö musta, katu täynnä kansoa.

Hymni

Nouskaa aatteet murheiden alta
Luojan luokse niinkuin nousee usmat yön!
Kummut, maat kaikki itkee, huokaa niinipuu,
maamies käy surren pitkin pellonpiennartaan.
Anna Herra armosi paistaa!
Taivahalla kaaret kauniit kimmeltää.

Nuorten kiitos Ida Aalbergille

On monta kansan neuvojaa
ja monta maassa Jumalaa
ne julistaa.

Mut yks on neuvo nuorilla,
kun aik' on ahdas matala:
Se laajenna!

Ja yksi vaan on urhon työ,
kun häntä uhkaa peikot yön:
Ne maahan lyö!

On monta rinnan riemua
ja monta mielen murhetta
ja pettymystä pelkkää.

Mut yks on juhla nuorten, oi,
kun sotalaulut maassa soi,
kun pitkin linjaa salamoit
ja hengen miekat helkkää.

Ja moni suihki säilä jous,
ja monta miekkaa maassa nous
ja monta urhon rintaa.
Mut yksi nousi nainen vaan,
mi säilän tempas huotrastaan,
min maine kulki kautta maan
ja piirsi merten pintaa.

Yks vaan on neuvo nuorilla,
kun aik' on ahdas, matala:
Se laajenna!
Ja yks on I d a A a l b e r g vaan,
mi monta rintaa laajentaa
ja suureks saa.
Ja siksi suusta monien
nyt kuule kiitos yhteinen,
tää toivo sataintuhanten:
Hän kauvan eläköön!

1899.

Runoilija

Yli Suomen purjehti pilvet,
lumi verhosi joka puun.
Yö selkes. Ja yhdeksästoista
se yö oli helmikuun.

Ja Pakkanen, Puhurin poika,
läks jäisestä linnastaan,
läks kädessä viikate käyrä,
rautaruojuet jaloissaan.

Ja kussa sen kolisi askel,
siinä ihmiset heräsi,
ja kussa sen viikate välkkyi,
siinä toivehet nukahti.

Läpi kylien, kaupunkienki
kävi Puhurin poikasen tie,
ja ollut ei tölliä maassa,
jossa silloin ei väristy lie.

Tuli tumman Tuonelan herra
myös mökkihin laulajan
ja laulaja silmänsä nosti:
Mitä täältä sä tahdotkaan?

Ei tääll' ole kukkia kevään,
ei toukoja, toivojakaan,
tääll' asuvi tuska ja nälkä
ja kurjuus ja köyhyys vaan.

Ei mull' ole äitiä, isää,
ei armasta, ystävää,
ja maa, jota lemmin ja lauloin,
mua kiljuen kivittää.

Tää kansa, min nostaa ma tahdoin
maan valtojen mainesehen,
mua polkevi, pilkkaa, tallaa —
haa, vielä mä kärsisin sen.

Mut katsele kansoa Suomen!
Maassa laulun ja kanteleen,
papit, piispat ohjia pitää,
pikku bismarckit hallitsee!

Ovat poissa jo vanhojen parhaat
ja ne, jotka jälellä on,
ne tomussa harmaassa seisoo
jo hyllyillä museon.

Ja nuoret, jotk' oli luotu
ajan nousevan armeijaks,
ne palkoista, arvoista haastaa,
miss' yhtehen tulevi kaks.

Haa, tumman Tuonelan herra!
Yli käykösi Kalevan maan,
lyö tomuksi linnat ja töllit,
että säästy ei ainoakaan.

Tää kansa ei viel' ole kypsä
pää pystyssä käymähän,
siks käydä sen köyryssä täytyy
ja oppia ryömimähän.

Vasta koska sen ylitse kulkee
sotavaunut sortajien,
se ehkä jällehen muistaa,
mihin määräsi Jumala sen.

Näin hurjana laulaja huusi,
alas painoi hehkuvan pään.
Mut Pakkanen seisoi ja hymyi
vain hyisintä hymyään.

Mitä odotat vielä sä täällä?
Miks luotani lähde et?
Niin syvältä syöntäni viiltää
sun silmäsi tuikkehet.

„En muuta ma viivy täällä,
vaan sanoa tahdoin ma sen:
Tuo kaikki, jot' toivotit juuri,
jo käynyt on totehen.“

Hän irvisti ikeniänsä
ja viittas vielä ja läks.
Mut laulajan poski lensi
niin kuoleman-kelmeäks.

Ja oli kuin ois omat tuskat
nyt ollehet varjoja vaan,
sana yksi nyt vaan salamoinut:
Kaikk' edestä kansan ja maan!

Ja veri se pilkattu, lyöty,
se tallattu tomuhun,
nyt hymninä suurena hyrskyi:
Herra, suojaa maatani mun!

Herra, suojaa kansoa Suomen,
sen lakeja, lauluja sen!
Herra, suojaa sen äitien kieltä
ja mieltä sen lapsien!

On orjuus kauhea vieras,
se ei tule yksinään,
sen jäljissä käy petos, vilppi
selän köyryys ja kumarrus pään.

Sen jäljissä käy rikos, rutsa
ja tuijotus toiveheton,
sen jäljissä käy tuhat turmaa —
Herra Suomea suojelkohon!

1899.

Pellervon laulu

Maa on mainio meill', elo elpynyt ympäri
maata,

tehtahat jyskyen käy, pieneksi pirstou puu.
Korskuvi rautaiset orhit ja kaupungit uljahat
kasvaa.

Kuulkatte kuitenkin oi, Maa-emo haastavi
näin:

Aatran, aatran on valta ja pellossa Suomen
on ponsi!

Maita ken kyntämähän? Kauvan jo kai-
vattu on.

Terve, terveppä siis, sinä Pellervo, peltojen
poika,

ken tuhatvoimilla käyt turvetta kääntämähän.
Kylväös siementä maahan ja siementä kansani mieleen:

Pois raja-riitaisuus! Hengen on vainio yks.
Toimi kuin mielevä mies, käy kauppaa yhteisin voimin.

Auta itseäs, niin Herrakin auttajas on.

HÄMY-HYRÄILYJÄ

I

Tuijotin tulehen kauvan

Tuijotin tulehen kauvan,
liikuttelin lieden puita,
ajattelin armastani,
muistin mustakulmaistani.

Hiilet hehkui, kuvat kulki,
ajat armahat samosi,
liiteli suviset linnut,
keikkuivat kesäiset päivät, —
poski hehkui, suu hymysi,
silmät muita muistutteli.

Vierin maita, vierin soita,
vierin suuria saloja,
salossa savu sininen,
savun alla armas mökki,
mökissä ihana impi,
kultakangasta kutovi,
helmellistä helskyttävi.

Kelle kangas kultaloimi?
Häiksi metsän morsiolle.
Kelle neiti näätärinta?
Hiihtäjälle Hiiden korven.

Ei hyvä hylätyn kauvan
liikutella lieden puita,
vesi silmihin tulevi,
pää käsihin tuiskahtavi,
kurkussa korina käypi,
sylkytys sydänalassa.

II

Metsähän oli mun mieli

Metsähän oli mun mieli,
kauvas kaupungin melusta,
honkien ikihumuhun,
ikikorven katvehesen.

Tahdoin mä taloni tehdä
alle kuusen kukkalatvan,
kuulla kuusien humua,
sinipiian pillin ääntä,
sinikeijujen kemuja,
sinikansan karkeloita.

Tulipa tyttö tummatukka
impynen ihanasilmä,
tumman suortuvan sukija,
kautokengän keikuttaja,
vilkkui sinne, vilkkui tänne,
ilkkui luontonsa ilosta,
kun oli luotu luomuullaski,
Luojansa lepäämistöiksi,
pesty peipoksi pihoille,
maille marjan kukkaseksi.

Ei ole enempi mulla
tarvis mennä metsäteille
saloja samotakseni,
kuusikoita kuullakseni:
kussa kurja kulkenenkin,
vaivainen vaeltelenkin,
kuulen honkien huminan,
sinipiian pillin äänen,
keijut vierellä venyvät,
haja-kassat karkeloivat.

III

Et sinä ivannut impi

Et sinä ivannut, impi,
pilkannut pyhäinen piika,
minä itse se ivasin,
pilkkasin poloinen poika;
minun omat miel'kuvani
ne minua pilkkasivat,
omat herjat haaveheni
ne minua herjasivat,
oman onneni kajastus
se minulta mielen murti.

Nokkela on onnen neiti.
impynen ilohaluinen:
veikistellen, keikistellen
tuolla se vastahan tulevi,
soitellen somerta rannan,
metsätietä tepsutellen;
kättä antoi, alas katsoi,
posket vienosti punersi,
sanat suussa sammalteli,
ääni verhottu värisi,
kuin lipinä lehdon tuulen
tai loiske etäisen aallon.

Laulaja todeksi luuli,
käsi tyhjeä tapasi, —
kaukana salon sisässä
läikkyi nauru neien nuoren.

IV

Oi, uni jumalten lahja!

Oi, uni, jumalten lahja,
punatulkku, puhdassiipi,
tule luokse tarvittaissa,
käy tänne kutsuttaissa,
luo uron unettomaisen,
tykö miehen mielipuolen!
Tule kullaisna käkenä,
hopeaisna kyyhkyläisnä,
kuku rauha kulmilleni,
onni otsalle kukerra,
sipaise simasulalla
ripsen alta, rinnan päältä!
Tyynnytä verien tyrskyt,
sammuta sytö sydämen,
sido suonet suihkamasta,

valtimot valittamasta,
laskimot lorittamasta,
otsasuonet ourumasta!
Luo suvinen, suuri taivas
iloita inehmon mielen,
ajatusten ailakoida;
veä päälle päivän kaari,
kaarelle korea impi,
kuontalo kätehen neien,
kultavillat kuontalohon;
neiti kullat ketreäisi,
huolisi hopeiset hunnut,
minun polon pääaloille,
uron uinuvan ylitse,
ettei pistäis sääsken piikit
eikä yölliset itikat.

KUVIA JA KANGASTUKSIA

Se Herra, jota ma palvelen —

Se Herra, jota ma palvelen,
se ei ole Herra teidän,
ei tunne se kirkkoja, munkkeja,
ei kuule se messuja heidän.
Se Herra se asuvi korvessa
ja hän on korven Herra!
Hänet kasvoista kasvoihin siellä ma näin,
kun metsiä hiihdin kerran.

Sinä hiihdät päivän ja hiihdät kaks
ja yksin jo olevas luulet
ja olevas herra jo metsän ja maan —
niin kaukaa sa kohinan kuulet
ja humisten taipuvi metsän puut
ja kalliot haljeten huhuu.
Oi, lankea maahan sa polvilles!
Se on Herrasi ääni, mi puhuu.

Hän tuli ja nosti mun jalkeillen
mua katsoen silmästä silmään:
„Sinä siiskö se kaipaat metsähän?
Sun mieleskö korven on ilmaan?
Hyvä! Korpi on asua annettu
ja suksi on hiihtää suotu,
mut muistaos ihminen metsässäi,
sa että vaan olet luotu.

Ota viita, viljele, kesytä maa,
ota vesi ja verkkosi heitä,
pane paulat, aseta ansapuut
ja sangat sammalin peitä,
mut lähde laululla metsähän,
elä veikaten vettä souda,
vaan hyviä virsiä hyreksien
sinä eräsi viidasta nouda!

Näät mun on meri ja mun on maa
ja mun on metsän valta.
Ja vaikka sa kylästä väistytikin,
et väisty mun voimani alta.

Mut että sä ihminen tietäisit,
mitä metsien Herra vaatii,
niin kuuntele korvin avoin nyt,
kun sulle hän lakinsa laatii:

Ei riitä ne ripit, ei mittapuut,
kun ahmaa aalto syvä.
Ja vasta kun paha sa olla voit,
niin voit sinä olla hyvä.
Ole hyvä kuin laps, ole syvä kuin mies,
ole voimakas niinkuin vuori,
min povessa palkeet ja vasarat käy,
mut päällä on kivinen kuori.

Pidä pääsi pystyssä, metsämies,
sinä maailman silmäterä!
Mut jos sinä korpehen kaadutkin,
elä kantoja syyksesi kerää.
Kukin päähänsä silmää kaksi sai,
kukin oman on onnensa seppä.
Sitä onneas et sinä antaa saa,
jos kuivuis kuu ja leppä.

Pyri aina sa ylemmä, joutsimies,
kuin siipesi täysin kantaa.
Mies kasvavi kanssa tahtonsa
ja tahto voimia antaa.
Ken täällä ei kurota kuusehen,
ei kapsahda katajaankaan.
Ken täällä ei tavota taivaihin,
ei pääse se päälle maankaan.

Näe unia suuria, unten mies!
Uni puoli on todellisuutta.
Uni kulkevi edellä kyntäjän
ja viittovi uraa uutta.
Vain yksi valta on metsässä:
On mies ja miehen usko!
Sitä kuulevi pedot ja metsän puut
ja aika ja aamurusko.

Mut yksi on Herra herrallakin,
jota pääse et palvelemasta.
Näät siinä, miss' alkavi velvollisuus.
siin alkavi elämä vasta.

Ja sen on meri ja sen on maa
ja sen on metsän valta
ja vaikka sa kylästä väistytkin,
et väisty sen voiman alta.

Ja vaikka sa korpea hiihtäisit
kuin hirvi ja jalopeura,
se Herra sun kulkevi kupeellas,
se kantapäilläsi seuraa,
se kurkistaa joka kuusesta
ja pensaista, puista se puhuu,
ja ympäri nuotios yöllisen
käy ääni mi káskee ja huhuu.

Ja vaikka sa vuorille kiipeisit
kuin kotka, mi saalista noutaa,
se pilvenä piirtävi vierelläs,
se sotkana järvet soutaa,
se kasvaa ja paisuu ja karttuu vaan,
sadan virstan on saappahat hällä,
ja vuortenkin huipuilta huutavi
se ukkosen jylinällä:

„Ja vaikka sun ois koko mahti maan,
veen kunnia, vuorten kulta,
niin sentään ma ropohon viimeiseen
olen veroni vaativa sulta.
Minä taivahan rantoja taivallan,
käyn otavan olkapäitä.
Ja jos sinä tahdot korpehen,
niin laulele lakeja näitä!“

Näin puhui mun Herrani korvessa
mua katsoen silmästä silmään.
Minä pelkäsin, katsoin ja kauhistuin,
mut miel' oli korven ilmaan.
Ja sitten hän nyökkäsi, kättä löi
ja se oli miehen käsi!
„Ja jos sinä tahtoni täytät tään
niin olen minä ystäväsi.“

Pois kulki mun Herrani korvessa.
Taas kaikki, kaikk' oli hiljaa.
Mut uudet tuulet mun sydämessään
ne tuutivat uutta viljaa.

Ja taasen ma tartuin sauvahain
ja sukseni sujutin jälleen.
Mut usein, niin usein korvessain
olen saanut ma huoata tälleen:

„Oi, ethän sa kasvojas käännä pois,
sinä Herra, ystävä, veikko,
jos olikin suuri sun korpesi
ja hiihtäjä jos oli heikko.
Sinä käskithän ylemmä lentämään
kuin siivet heikot kantaa.
Mies kasvavi kanssa tahtonsa
ja tahto voimia antaa.

Orvon laulu

En apua saanut, en apua saanut,
kun nuorna ma äidistä orvoksi jäin,
kun kuljin ma kerjäten mieron teillä
ja anelin rakkautta kyöneleillä,
en apua saanut
ja yö oli ainoa ystäväin.

En apua saanut, en apua saanut,
kun taistelin eksyin ja epäilin,
kun epäilin muita ja itseäni
ja sylkytin sairasta sydäntäni,
en apua saanut
ja yksin ma kuljin ja kamppailin.

En apua saanut, en apua saanut,
en olisi paljoa pyytänyt,
vain vähäsen lämpöä ympäriltä,
vain hiukan hienoutta ystäviltä, —
kun oisin saanut,
niin ehkä paljon ois paremmin nyt.

En apua saanut, en apua saanut,
nyt sitä en pyydä, en kaipaakaan.
Minä elelen kaukana korvessani
ja kehrään öisiä aatteitani
ja mitä ma mietin,
sen tietävi huojuvat hongat vaan,

En apua saanut, en apua saanut,
mut joku jos heltyis mun laulustain,
ja käsi jos poskelle kohois kellä,
ja miettimään kävis mieli hellä,
niin hälle, hälle
sois laulu hiihtäjän ladulta ain.

Jos voisin laulaa kuin lintu laulaa,
tai lailla konkien huojuvain
kun metsän äänillä puhua voisin,
kun purona pulppuisin, käkenä soisin,
niin näinpä, näinpä
sois laulu hiihtäjän ladulta ain:

„Oi, elkää ihmiset ilotella,
jos orpo tiellänne lankeaa,
ei ole orvolla äidin kättä,
vaan yksin hoippuen, ystävättä,
hän etsii, eksyy
ja yksin syynsä hän sovittaa!“

En apua saanut, en itse saanut,
mut näin jos kuiskisi kuusipuut
ja käsi kun poskelle kohois kellä
ja miettimään kävis mieli hellä,
niin ehkä, ehkä,
mit' en ma saanut, sen saisi muut.

Iltatunnelma

Mun päiväni ammoin mennyt on,
yhä mailla on illan rusko.
Mit' tää on? Miks ei joudu jo yö,
kun hiljaa, hiljaa niin sydän lyö
ja kuollut on kunto ja usko?

Kas, taivahat kuinka ne loimottaa!
Joko tullut on tuomion päivä?
Tää heijastus silmäni huikaisee.
Tuhat kertaa mieluummin pimeyteen,
missä ympär' on huuru ja häivä!

Olin minäkin nuori ja onnellinen.
Näin unta ma kesästä kerta.
Kas, hämärän neittä ma lempiä sain,
ma hirveä hiihdin, mi pakeni vain —
te nähkää hangilla verta.

Veri punanen ratkesi rinnastain.
Veit paljon sa tyttöni multa.
Ja vereni nuori ja lämpöinen
se kirjoja kirjoitti hangillen:
sinä siunattu, kiitetty, kulta!

Runoruusut rintani raadellun
te rastitte hiihtäjän matkaa
yli vuorien, yli laaksojen,
ohi murheen ja onnelan ovien —
Mihin? Tee ei miel' juuri jatkaa.

On päivä jo ammoin laskenut,
yhä poissa on hiihtäjän rauha,
käs' vaipuvi, henkeni herpoutuu.
Oi, eikö jo kohoa kalpea kuu
ja laskeu yöhyt lauha?

Oi, varjele Herra mun järkeäin —

Oi, varjele Herra mun järkeäin,
mua varjele hullun yöstä,
mua kurita, mut älä anna mun
näin elävänä hautahan syöstä.
Mun pääni on niin sairas, mun päiväni levoton
ja yö kun musta joutuu, niin poissa mun uneni on.
Herra, varjele järkeni valo!

Minä kuulen ääniä kummia,
joit' eivät toiset kuule.
Ja vaikka ma syntiä paljon tein,
mua paatuneeks älä luule.
Ei aina ole huono, ken täällä lankeaa,
voi olla jalka heikko ja kivinen olla maa.
Herra, varjele järkeni valo!

Elä usko, mit' ihmiset sanovat,
elä kysele heiltä mua,
mut kysy mun kuolleelta äidiltäin,
joka lienevi lähellä sua.
Mua ihmiset ei nähneet, ne näki mun varjoni vain,
minä itse kaukana kuljin ja kaukaa viestit sain.
Herra, varjele järkeni valo!

Sain viestit mailta vierailta,
joit' eivät toiset tunne.
Minä nään vain sumua silmissäin,
ma vaikka katson kunne.
En eroita ma muuta kuin kasvot äityein.
Oi, äiti, äiti, äiti, oi ota mun sydämein!
Herra, varjele järkeni valo!

Minä olin hänen kultasilmänsä
ja hän mua hemmotteli.
Hän rukoili mun puolestain
niin kauvan kuin hän eli.
Oi, ethän, ethän, äiti, mua heitä vieläkään.
Kun sua vaan ma muistan, niin itken yhtenäin.
Herra, varjele järkeni valo!

Kas itku syömen puhdistaa —

Oi, kiitos, kiitos Herran,

viel' että voin ma itkeä —

kai anteeks annat kerran.

Oi, Herra, Herra, Herra, ota multa kaikki muu,

ota leipä, laulun lahja, tai sulje mullalla suu,

mutta varjele järkeni valo!

Hyvä on hiihtäjän hiihdellä

Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun hanki on hohtava alla,
kun taivas kirkasna kaareutuu —
mut hauskempi hiihtää, kun ruskavi puu
tuul' ulvovi, polku on ummessa
ja tuisku on taivahalla.

Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun ystävä häll' on myötä,
kun latu on aukaistu edessään —
mut parempi hiihdellä yksinään,
tiens' itse aukaista itselleen
ja yksin uhmata yötä.

Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun tietty on matkan määrä,
kun liesi viittovi lämpöinen, —
mut sorjempi, uljaampi hiihtää sen,
joka outoja onnen vaiheita käy
eikä tiedä, miss' oikea, väärä.

Ja hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun riemu on rinnassansa,
kun toivo säihkyvi soihtuna yössä —
mut käypä se laatuun hiihtää myös
hiki otsalla, suurissa suruissa
ja kuolema kupeellansa.

Kuoleman renkinä

Kuljin ma kuoleman peltoja pitkin,
kuolema kynti ja minä itse itkin.

„Tule mies rengiksi!“ kuolema huusi —
„Saat palan peltoa ja laudanpäättä kuusi“.

Tulen minä rengiksi, huusin ma vastaan.
Tottahan Tuonela hoitavi lastaan.

Siitä asti kynmän mä kuoleman sarkaa —
viikot ne vierii ja elonhetket karkaa.

Ystävä on kaukana ja sydämeni jäässä —
Herra, koska seison ma sarkani päässä?

Rauhattoman rukous

Minä tääll' olen vieras, vieras vaan,
olen ollut alusta saakka,
ovat outoja minulle laaksot maan
ja outo on elämän taakka.
Minä kuljen ja katson kummastuin
joka puuta ja joka kukkaa,
minä kuljen kumpuja itkusuin
ja itken ihmisrukkaa.

Me soudamme haahta haurasta,
min ympäri aallot pauhaa;
me kuljemme suurta korpea
ja emme löydä rauhaa.
Tiet riidellen ristivät toisiaan
ja ystävä toista pettää.
Mikä riemu se koskaan päällä maan
on päättynyt kyönelettä?

Mikä laps se on matkalle lähtenyt,
joka joutunut tääll' ei harhaan?
Mikä hyvä se täällä on hyötynyt,
joka kuollut ei liian varhaan?
Kun ystävän parhaan sa kohtasit
jo aika on hyvästi heittää.
Ketä hellimmin tänään sa rakastit,
sen huomenna hauta peittää.

Oi, joutuos kirkkahin joulu-yö,
oi, syntyös sydämihin,
oi, syntyös syömehen jokaiseen,
joka tutkivi: mistä? mihin?
Oi, syntyös rauha mun rintaani
kuin syntyi seimehen lapsi,
sinä rauhani nuori ja naurusuu,
sinä kukkani kultahapsi.

Ja kilvan kulkisi kumartamaan
sua turhan tietoni aatteet,
kuka kullat tois, mikä mirhamit,
mikä päärryt ja purppuravaatteet,

Mun henkeni tietäjät harmaapäät
erämaita ne etsien käypi,
mut taivas on tumma ja tähdetön
ja yö yhä hämärtäypi.

Minä lapsena vanhaksi vanhenin.
En nuor' ole koskaan ollut.
Toki kerran ma keväästä haaveilin,
mut haavehet nuo oli hullut.
Olen väsynyt lauluni valheeseen.
Herra, tee minut lapseksi jälleen!
Minä tahdon soittoni särkyneen
viedä suurelle virittäjälleen.

Mua pelottaa

Mua pelottaa, mua pelottaa,
mua pelottaa tämä erämaa,
mua pelottaa nämä ihmiset,
nämä katsehet
niin oudot ja kylmät ja kylläiset.

En tunne ma muita, en itseän.
Miten outojen joukkoon ma jouduinkin näin?
Toki jossakin muualla parempi ois?
Kun huoata vois
tai nukkua, nukkua nuorena pois!

Oi, vieraita oomme me ihmiset
kuin eri tähdillä syntynehet,
kuka kotoisin kuuhuen helmasta on,
kuka auringon,
kuka aivan, aivan on koditon.

Minä lapsonen koditon laaksoissa maan,
minä hankia hiihdän ja harhailen vaan,
minä sydäntä etsin, mi sylkähtäis,
joka luokseni jäis,
yö vaikka mun ympäri hämärtäis.

Minä etsin suojoa itseltäin
ja omilta hulluilta mietteiltäin;
mua pelottaa nämä ihmiset,
nämä katsehet,
mut enin mun syömeni syvyydet.

Ja vuodet ne käy yhä vaikeammiks

Ja vuodet ne käy yhä vaikeammiks
ja haaveet ne käy yhä haikeammiks,
ne polttaa, ne hehkuu, ne halaa.
Joka ilta ma mietin: Kai huominen uus
tuo lohdun ja loppuvi rauhattomuus!
Yö loppuu, mut murheet ne palaa.

Ne tulevat niinkuin kotihin,
ne tuovat uusia vieraitakin,
jotka nimeltä tunnen ma juuri.
Se murhe, mi eilen mun murtaa oli,
suli hymyks, kun tänään suurempi tuli —
koska tulee se suurin, se suurin?

Koska saavut sa tuskani korkein,
sinä maailman valtias mahtavin,
jota lapsesta saakka ma uotin,
jota vapisin öisin mä vuoteellani,
jonk' katsehen tunsin ma kasvoillani,
kun hetkeksi onneeni luotin.

Sun edessä tahdon ma polvistua,
mut silmihin katsoa tahdon ma sua
ja sanoa: Henkeni annan!
mut mieltäni nuorta en milloinkaan.
Se tuskassa tulta iskevi vaan,
sen kanssani hautahan kannan.

Sydämeni talvi

Talvella lauluja tehdä ei,
talvella tehdään työtä,
talvella tuvassa istutaan,
iltoja pitkiä iloitaan,
talvella paljon on yötä.

Talvella talossa kiirettä ei,
talvell' on pitkät puhteet,
talvella hiljaa haastellaan,
lauluja vanhoja lauletaan,
kuulu ei isännän nuhteet.

Huurtehessa on honkapuut,
hyyteessä ikkunalaudat.
Ihmiset takkahan tuijottaa,
hiljaa hiiliä liikuttaa —
liikkuvi muistojen haudat.

Talvella murheita muisteta ei,
talvella paljon on lunta,
muistoja kauniita katsellaan,
riemuja vanhoja riemuitaan,
nähdähän kesästä unta.

Varpuset jäätyvät oksillaan,
paksu on hanki maassa,
ihmiset kulkee ja askaroi —
mielessä lintujen laulut soi,
kellojen kilke haassa.

Sisällä siintävi taivas sees,
kukkivat kummut ja kedot,
laulavi leivot ja linnut muut —
ulkona huojuvat honkapuut,
ulvovat metsien pedot.

Kuollut on usko ja rakkaus,
jäässä on ruusurukat.
Mutta kun illalla ikkunaan
loistavi kuu tahi tähti vaan,
kauniit on hallankin kukat.

Suru on siltoja siskojen,
säälä on hallan kukka.
Talvella toistansa säälitään,
itseään sekä ystäviään:
Ystävä, ystävä rukka!

Voi sinun hullua sydäntäs,
voi sinun hullua päätäs,
tiedä en, kump' oli hullumpi,
hullut ne vaan oli kummatki,
tarvis ol' talven jäätäs.

Tahdoitko toivoja toteuttaa,
näitkö sä onnesta unta?
Hangessa toivojen hauta lie.
Kaikilla meillä on yksi tie.
Talvella paljon on lunta.

Laulu onnesta

Kell' onni on, se onnen kätkeköön,
kell' aarre on, se aarten peittäköön,
ja olkoon onnellinen onnestaan
ja rikas riemustansa yksin vaan.

Ei onni kärsi katseit' ihmisten.
Kell' onni on, se käyköön korpehen
ja eläköhön hiljaa, hiljaa vaan
ja hiljaa iloitkohon onnestaan.

Ziska

Miks tullut et Ziska,
punahuulinen, valkeaniska?
Niin kaunis, kaunis ol' yö.
Minä lauluja lauloin ja odottelin sua.
Mulle olitko sa vihainen vai pelkäsitkö mua?
Mun rintani lyö ja lyö.

Kuu kulki ja huhui,
puut kuiski ja puhui:
Missä viipyvi Ziskasi sun?
Ei tullut mun Ziskani, tuli huoli, mure.
Ja jos et tullut tänään, niin huomenna tule!
Ole jällehen Ziskani mun.

Inka-muori

Inka itki rannalla,
heliällä hiekalla,
lainehet laski ja nousi:
Miksi itket Inkasein,
muoriseni, miekkosein? —
Tuonne, tuonne venho se sousi.

Inka itki rannalla,
heliällä hiekalla.
Kenpä punapurressa sousi? —
Sinne läksi tyttärein,
armahani, ainoisein. —
Lainehet laski ja nousi.

Minne läksi tyttösi,
kunne pursi purjehti? —
Vierahan vilun valkamille.
Ruttotauti taaton vei,
leipä loppui, nälkä ei. —
Mille työlle läksi hän, mille?

Köyhä meni rikkaalle,
vaappuvalle, vanhalle. —
Inka-muori itkien nousi,
varjos vielä kädellään,
katsoi kautta saaren pään:
sinne, sinne venho se sousi.

Hautalaulu

Levoton on virta ja vierivä laine,
meri yksin suuri ja meri ihanainen.
Nuku virta helmassa meren.

Tuuli se kulkee ja lentävi lehti.
Onnellinen on se, ken laaksohon ehti.
Nuku lehti helmassa laakson.

Päivä kun nousee, niin sammuvi tähti.
Ei se ijäks sammu, ken elämästä lähti.
Nuku tähti helmassa päivän.

Mirjamin laulu

Kukka liittyvi kukkahan,
rukka liittyvi rukkahan,
mihinkä liittyn ma Mirjam rukka,
missä on Mirjamin kukka?

Päivä painui jo vuorten taa,
kuun on helmissä metsä, maa,
helyjä välkkyvi heinät, oljet, —
missä on Mirjamin soljet?

Missä viivyt sa sulhoni,
kussa valkea orhisi,
joudu jo luokseni angervoisen —
vaiko jo löysit toisen?

SONETTEJA

I

Yö

Yö saapuu. Päivä on poissa.
Hämy silmiä hämmentää.
Jo kaukana korven soissa
tulet virvojen viriää.

Ypö yksin istun ma koissa,
ei armasta, ystävää.
Mut oudoissa unelmoissa
mun henkeni heläjä.

Ken siellä? Ken lehdossa läikky?
Kuka huntua huiskuttaa?
Kuva valkea vierii ja väikky,

tutut piirtehet pilkoittaa.
Mun aatteeni seisoo ja säikky.
Sumu silmiä sumentaa.

II

Olin nuori

Olin nuori ja onnehen luotin,
sulosilmien lupauksiin,
petin itseni, järkeni juotin
utuhienoihin unelmihin.

Opin taas kevätlaulujen nuotin,
jonk' kerran jo unhoitin,
näin kesästä unta ja uotin —
niin syksyhyn heräsin.

Oi, silmät tummat, en teitä
toki koskaan ma syytä, en!
Te itkitte kyyneleitä

niin kauniisti säälien,
kun henkeni helpeheitä
suu surmasi punainen.

III

Huokaus

Olen kävellyt päiviä öitä
kuin hullu ja itkenyt
sielun pilloja, pimeiköitä,
rikkaruohoja kitkenyt.

Olen kutonut kummia voita,
hiushienoja helkyttänyt
utuhaaveita, unten töitä —
maassa kiini ma matelen nyt.

Oi, ajat te armahimmat,
kun niskan nyykähys yks
tai kengän keikahus vimmat

sai syömehen sytytetyks
ja tuskatkin tulisimmat
suli voittajan hymyilyks!

IV

Illalla

Minä katselen illan taivasta
ja muistelen tyttölasta.
Minä tahtoisin, tyttö, sun temmata
pois turhasta maailmasta.

Sulle tahtoisin keväätä laulella
ja kertoa taivahasta,
yön tähdistä, päivän paisteesta
ja kaaresta korkeasta.

Minä tahtoisin, että sa kaipaisit
mun kanssani korkealle!
Ja että sä uhrata tahtoisit

mun kanssani taivahalle
elos nuoren kukkaset kaunihit,
et turhalle maailmalle.

V

Sua lemmin

Oi, jos sinä tietäisit, tyttö oi,
mitä kauniita maailmoita,
sun povessas nuoressa unelmoi,
sinä hengelläs hellisit noita!

Mut ethän niitä sä tuntea voi.
Ne lie vain haaveita, joita
sinne muinoin mun sieluni kaipuu loi —
oi, aikoja ihanoita!

Sua lemmin. Sa minua lempinyt et.
Mitä tahtomme taisi sille?
Mitä taidamme ihmiset poloiset

elon lankojen kehrääjille?
Me voimme vain olla iloiset
ja itkeä unelmille.

VI

En jaksa hymyillä

Olen koettanut silloin ma hymyillä,
kun itkuhun olin pakahtua.
Olen laulellut silloin ma keväitä,
kun syystuulet tutjutti mua.

Olen laulellut silloin ma lemmestä
ja muistellut tyttöni sua.
Nyt kevääni kantelo kaunis sä,
nyt joudat sa unhottua.

Nyt enää mä hymyillä jaksan en.
Pää painuvi vasten kättä.
Minä halajan metsien povehen.

Nyt itkeä tahdon ma kaiken sen,
mitä jäänyt on itkemättä
multa vuosina vaivojen menneiden.

VII

Kalliolla

Noin nään sinut vieläkin edessään:
Sinä katselit kalliolla
yli ulapan aaltojen siintävään —
ja mun oli hyvä olla.

Sua syrjästä katselin kauvan näin:
Tuul' leikki sun palmikolla.
Mut vihdoin käännyt sä minuun päin
niin vienolla katsannolla.

Oi, silmä suuri ja suruinen,
miten saatoit sa olla niin julma!
Mut noin sua aina ma muistelen,

sinä tyttönen mustakulma:
Silmä ylitse aaltojen siintävien
ja tuulessa tukan hulma.

Runoutta

on kustannuksellamme ilmestynyt m. m.

J. H. Erkkö, Kuplia. Kokoelma runoja. 1 mk.

J. H. Erkkö, Ajan varrelta. Laulu-runoja. 2: 25, koruk. 3: 75.

J. H. Erkkö, Runoelmia ja ajatelmia. Kansikuvan piirtänyt ja kiveen piirtänyt Emil Wickström. 3: 50, koruk. 5: 50.

Hilja Hahnsson, Tuomen terttuja. 1: 75.

Irene, Koivikossa. Kokoelma runoja. 2: 25.

Valter Juva, Kuvia ja sävellä. Kokoelma runoja. 1: 50.

Kyösti Larson, Kylänlauluja. P. Halosen piirtämällä päällyksellä. 2: —.

Kasimir Leino, Runoja. Kansilehden piirtänyt Pekka Halonen. 3: 50, koruk. 5: 50.

Kasimir Leino, Väljemmillä vesillä. Uusia runoja. 3: —, koruk. 4: 50.

Eino Leino, Maaliskuun lauluja. Kokoelma runoja. 1: 50.

Eino Leino, Yö-kehräjä. Kokoelma runoja. P. Halosen piirtämällä päällyskuvalla. 2: 50.

Eino Leino, Sata ja yksi laulua. P. Halosen piirtämällä päällyksellä. 2: 50.

Niilo Mantere, Kevätuulahduksia. Runokokoelma. 1: 75.

Alpo Noponen, Urpuja. Kokoelma runoja. 1: 75, koruk. 3: 25.

Severi Nyman, Kotoisilla rannoilla. Runoja. 1: 50, koruk. 2: 75.

Lauri Soini, Runopisareita. Kokoelma runoja. 1: 25.

Lars Stenbäck, Dikter. Femte upplagan. Pris hft. 4: 50, inb. 6: 50, praktupplagan 10: —.

Suonio, (Julius Krohn), Kootut runoelmat ja kertoelmat. Toinen täydennetty painos. Varustettu muotokuvalla. 362 siv. 3: 50, koruk. 5: 50.

J. H. Erkko, Kullervo. Runomuotoinen murhenäytelmä viidessä näytöksessä. 3: 75, koruk. 5: 25.

J. H. Erkko, Aino. Runo viidessä näytöksessä. 3: 25, koruk. 4: 75.

Henrik Ibsen, Brand. Runo viidessä näytöksessä. Suomensi Kasimir Leino. 311 siv. 3: 50.

Eino Leino, Tuonelan joutsen. Näytelmäruno. 1: 25.

Yrjö Veijola, Pater Paulus. Ilmasta temmattu ivailu. V. Blomstedt piirtänyt päällyskuvan. 1: 25.

Frans Mikael Franzén, Valikoima runoelmia. Suomentanut Em. Tamminen. 278 siv. 3: —, koruk. 4: —.

Gustaf Fröding, Valittuja runoja. Suomentanut Yrjö Veijola. Tarkastanut ja lyhyellä luonteenkuvauksella varustanut Kasimir Leino. 1: 50.

Oskar Lewertin, Valittuja runoja ja Ballaadeja. Suomentanut Yrjö Veijola. 1: 50.

Viktor Rydberg, Uusi Grottelaulu. Suomentanut Severi Nyman. 50 p., koruk. 1: 25.

Kustannusosakeyhtiö OTAVA

Osoite: Helsinki

HINTA 2: 50